

Mugu læra okkum at liva við koronu

Hvat er fakta og hvat er myta, tá vit tosa um koronu? Er maskan ein effektiv verja? Kann tað passa, at okkara testskipan bara fangar 80 prosent av teimum smittaðu? Vit hava fingið Shahin Gaini, yvirlækna á Landssjúkrahúsinum, at svara teimum nógvu spurningunum, sum hava malt í høvdinum, síðani korona gjørdi innrás í Føroyum

HERGEIR STAKSBERG

Hvat vita vit í dag, sum vit ikki vistu í mars mánaði?

– Tá sjúkan rakti Føroyar í mars mánaði, tá høvdu vit bara hoyrt um sjúkuna í nakrar fáar mánaðir. Og tá sjúkan rakti Italia og Evropa í februar, so var tað bara fáar vikur seinni, at sjúkan eisini var í Føroyum. Og tá vistu vit rættiliga lítið um, hvussu álvarslig sjúkan var, hvør toldi hana, hvør ikki toldi hana, hvussu sjúkan skuldi handfarast, og hvussu vit funnu fram til smittukelduna, greiðir Shahin frá.

– Ja, vit høvdu eina rættiliga avmarkaða vitan í mun til í dag, tí nú hava vit royndir frá bæði Føroyum og útheiminum. Og vit hava eisini lært, hvussu vit kunnu steðga sjúkuni í Føroyum, tí tað eydnaðist jú at steðga smittuni. Vit vóru koronufrí í umleið 100 dagar eins og New Zealand, sum eisini fekk sín fyrsta tilburð í vikuni eftir at hava bast sjúkuni.

Hava vit lært nakað um, nær vit skulu lukka landið niður og lata tað upp?

– Ja, vit hava eisini lært, at um vit gera sum USA og lukka niður ov seint, so fær mann stórar trupulleikar. Og USA lat eisini ov skjótt upp aftur, og nú hevur USA ein risa trupulleika, har mann ongantíð hevur megnað at

for tíðliga, tí tey flestu doyggja, tá tey koma í respirator. Í New York doyðu 80 prosent av teimum, sum blivu lögð í respirator. So mann roynur at gera alt fyri, at sjúklingar ikki enda í respirator.

Hava vit aðra viðgerð enn respirator?

– Ja, vit hava eina viðgerð, sum er bæði einföld og gomul. Og tann viðgerðin byggir á hjánýrahormonið, sum er í familju við astmamedisin, har mann roynir at dempa immunverjuna. Har vita vit, at viðgerðin gevur rættiliga góð úrslit hjá teimum sjúkastu, og vit hava eisini brúkt hesa viðgerðina í Føroyum, sigur Shahin.

Kann mann fáa koronu fleiri ferð?

Vita vit um fólk, sum longu hava verið sjúk, kunnu fáa sjúkuna aftur?

– Nei, tað vita vit ikki heilt enn, men vit gjørdur kanningar í vár, har vit kannaðu føroyingar, sum høvdu havt koronu, fyri andevnir. Og tann kanningin vísti, at

næstan allir luttakararnir høvdu andevnir. So um vit taka støði í Føroyum, so sær tað út til, at vit hava andevni í longri tíð, meðan mann aðrastaðni hevur sæð, at

mann missur andevnini rættiliga skjótt.

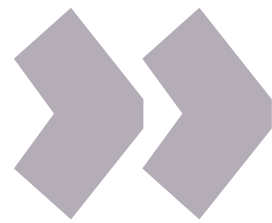
Hvussu ber tað til, at tað er munur á úrslitinum í Føroyum og aðrastaðni?

– Tað kann vera tí, at vit hava tikið royndirnar so mikið tíðliga í Føroyum, at viðkomandi ikki hevur havt tíð til at missa andevni. Ella kanska vit hava brúkt eina betri analysu enn hini, tí vit hava faktiskt eina ótrúliga góða analysu í Føroyum, sum byggir á blóðroyndir. Men tað stutta av tí langa er, at hóast tú hevur verið sjúk og hevur fingið staðfest andevni, so er tað fyribils onki garanti fyri, at tú ikki kann fáa koronu aftur.

Tann vælsignaða vaksinan

Vit hava leingi hoyrt, at ein vaksina er loysnin upp á koronu. Hvussu er støðan viðvíkjandi vaksinu?

– Fyri at ein vaksina skal vera góð, skal hon hava góð andevni móti sjúkuni, men tað finnst eisini sjúk, har tað ikki eru sjálv andevnini sum verja teg. Og tá tað ikki eru andevnini, so

**Ella kanska vit
hava brúkt eina
betri analysu
enn hini, tí vit
hava faktiskt
eina ótrúliga
góða analysu í
Føroyum**

